

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА "КРОК"

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник голови Приймальної комісії
О.М. Шикова
27 _____ 2014 р.

ПРОГРАМА
фахового випробування
для вступників на ОКР «магістр»;
спеціальність «Правознавство»
Автор: Січевлюк В.А., кандидат юридичних наук, доцент

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

цивільно-правових дисциплін

(протокол № 6 від «22» січня 2014 р.)

Завідувач кафедри _____ Француз А.Й.

Київ, 2014

ВСТУП

Прийом вступників, які мають диплом спеціаліста для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю «Правознавство», проводиться за результатами фахових вступних випробувань з дисципліни «Господарське право».

Модуль 1. Методологічні основи господарського права. Суб'єкти господарювання

Тема 1. Поняття господарської діяльності, її види та правовий режим. Публічне управління господарською діяльністю

Поняття господарської діяльності. Істотні ознаки господарської діяльності. Свобода господарської діяльності. Обмеження господарської діяльності. Види господарської діяльності. Галузі господарської діяльності.

Поняття комерційної господарської діяльності (підприємництва). Істотні ознаки підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності. Заборони стосовно ведення підприємництва. Принципи підприємницької діяльності. Умови ведення підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Відповідальність за ведення підприємницької діяльності без державної реєстрації. Загальні гарантії прав підприємців. Підстави припинення підприємницької діяльності.

Поняття та істотні ознаки некомерційної господарської діяльності. Суб'єкти некомерційної господарської діяльності.

Поняття публічного управління господарською діяльністю. Об'єктивні передумови державного управління господарською діяльністю. Державне господарське регулювання. Державний господарський нагляд (контроль). Державна економічна політика. Державне господарське прогнозування. Державне господарське планування. Напрями економічної політики держави. Ліцензування. Патентування. Квотування.

Управління господарською діяльністю органами місцевого самоврядування.

Рекомендована література: [3,5,6,7,10,16,20,22,23,33,46]

Тема 2. Господарське право та господарське законодавство

Предмет господарського права. Метод господарського права. Імперативні засоби правового регулювання. Диспозитивні засоби правового регулювання. Господарське право як наука та як навчальна дисципліна.

Поняття господарських відносин. Види господарських відносин. Господарсько-виробничі, організаційно-господарські та внутрішньогосподарські відносини. Учасники господарських правовідносин. Суб'єкти господарського права. Господарська правосуб'єктність. Поняття господарсько-правової норми. Види господарсько-правових норм. Відносини у сфері господарювання. Учасники відносин у сфері господарювання.

Поняття господарського законодавства України. Елементи господарського законодавства. Основна ознака та особливості господарського законодавства. Система господарського законодавства. Господарський нормативно-правовий акт. Класифікація господарських нормативно-правових актів. Загальна процедура створення господарських нормативно-правових актів та набрання ними чинності. Оприлюднення господарських нормативно-правових актів. Набрання чинності господарськими нормативно-правовими актами.

Господарські нормативні договори. Співвідношення міжнародних договорів України та національного законодавства. Документи Міжнародної Торгової Палати.

Рекомендована література: [10,13,19,33,34,46]

Тема 3. Правове становище суб'єктів господарювання

Поняття суб'єкта господарювання. Види суб'єктів господарювання. Істотні правові ознаки суб'єктів господарювання. Склад майна суб'єкта господарювання. Джерела формування майна суб'єкта господарювання. Утворення суб'єктів господарювання. Припинення суб'єктів господарювання. Ліквідація та реорганізація. Види реорганізації суб'єктів господарювання. Підстави та етапи ліквідації суб'єкта господарювання.

Поняття юридичної особи. Ознаки суб'єктів господарювання - юридичних осіб (господарських організацій).

Поняття філії та представництва як відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання – юридичних осіб. Порядок створення відокремленого підрозділу господарської організації. Господарська компетенція відокремленого підрозділу. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Загальні правила стосовно підприємницької діяльності фізичних осіб. Умови набуття фізичною особою господарської правосуб'єктності. Особливості державної реєстрації фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Господарсько-правова відповідальність фізичних осіб - підприємців. Специфіка оподаткування фізичних осіб - підприємців.

Рекомендована література: [10,33,34,44]

Тема 4. Правове становище підприємства

Поняття підприємства. Установчий документ підприємства. Управління підприємством. Майно підприємства та його господарські відносини Соціальна діяльність підприємства.

Види та організаційні форми підприємств. Дочірні підприємства. Асоційовані підприємства. Підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства

Статус державного унітарного підприємства. Правова характеристика державного комерційного підприємства. Правова характеристика казенного

підприємства. Особливості правового становища комунальних унітарних підприємств.

Виробничі кооперативи. Підприємства споживчої кооперації. Підприємства об'єднань громадян, релігійних організацій. Правове становище приватних підприємств.

Рекомендована література: [10,33,34,44]

Тема 5. Правове становище господарського товариства

Поняття господарського товариства та особливості його правового становища. Види господарських товариств. Акціонерне товариство. Правовий режим акцій. Публічне акціонерне товариство та приватне акціонерне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство.

Корпоративні права учасників господарських товариств. Корпоративні обов'язки учасників господарських товариств.

Власність господарського товариства. Статутний (складений) капітал господарського товариства. Правила формування статутного (складеного) капіталу господарського товариства. Резервний фонд та інші фонди господарського товариства.

Органи управління господарського товариства. Вищий орган господарського товариства. Наглядний орган господарського товариства. Виконавчий орган господарського товариства. Ревізійний орган господарського товариства. Посадові особи господарського товариства.

Рекомендована література: [10,12,33,34,43,45]

Тема 6. Правове становище об'єднань суб'єктів господарювання

Правове становище та види об'єднань суб'єктів господарювання. Поняття об'єднання підприємств. Види об'єднань підприємств.

Особливості створення об'єднання підприємств. Управління об'єднанням підприємств. Припинення об'єднань підприємств.

Об'єднання суб'єктів господарювання без створення юридичної особи. Об'єднання суб'єктів господарювання на підставі договору про спільну діяльність. Об'єднання суб'єктів підприємництва франчайзингового типу.

Об'єднання суб'єктів господарювання на основі відносин контролю. Поняття «пов'язаної особи» у податковому законодавстві. Контроль через концентрацію суб'єктів господарювання. Холдингові компанії. Державна холдингова компанія.

Рекомендована література: [10,14,19,21,24,33]

Модуль 2. Правове регулювання суспільного виробництва та суспільного споживання

Тема 7. Правове регулювання відносин власності та інших речових прав у сфері господарювання

Право власності та його зміст. Основні характеристики права власності. Поняття форми права власності. Перелік форм права власності.

Право власності Українського народу. Право державної власності. Право комунальної власності. Право приватної власності. Особливості правового регулювання відносин власності у сфері господарювання. Організаційно-установчі повноваження власника.

Правові режими майна. Право господарського відання. Право оперативного управління. Права на чужі речі. Право володіння. Право користування (сервітут). Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право забудови земельної ділянки (суперфіцій).

Право довірчої власності. Поняття довірчого правовідношення. Поняття довірчої власності. Правове становище довірчих товариств та компаній з управління активами.

Рекомендована література: [10,13,19, 33,34,46]

Тема 8. Господарські зобов'язання та господарські договори

Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Майново-господарські зобов'язання. Організаційно-господарські зобов'язання. Спеціальні види господарських зобов'язань. Складні зобов'язання. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань. Підстави припинення господарських зобов'язань. Недійсність господарських зобов'язань.

Поняття господарського договору. Особливості договорів, що укладаються у сфері господарської діяльності. Функції господарського договору. Форма господарського договору. Усна форма господарського договору. Письмова форма господарського договору. Нотаріальне засвідчення договорів. Зміст господарського договору.

Порядок укладання господарських договорів. Місце укладення договору. Поняття зміни, розірвання та припинення господарських договорів. Підстави зміни або розірвання господарських договорів. Процедура зміни або розірвання господарських договорів.

Класифікація господарських договорів. Реальні і консенсуальні договори. Планові та регульовані договори. Попередні договори та основні договори. Договори приєднання. Публічні договори. Договори з відчуження майна. Договори із надання послуг та виконання робіт. Договори про юридичні дії. Договір доручення та договір комісії. Договори з передачі індивідуально визначеного майна в користування. Договори з передачі в користування майна, визначеного родовими ознаками. Договір про спільну діяльність. Угоди про розподіл продукції.

Рекомендована література: [4,10,17,18,28,33,40,49]

Тема 9. Правопорушення у сфері господарювання. Господарсько-правова відповідальність

Поняття правопорушення у сфері господарювання. Договірні та позадоговірні правопорушення у сфері господарювання. Класифікація правопорушень у сфері господарювання в залежності від їх змісту. Класифікація правопорушень у сфері господарювання в залежності від їх юридичного складу.

Поняття господарсько - правової відповідальності. Функції господарсько-правової відповідальності. Механізм покладання господарсько-правової відповідальності.

Види господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції.

Підстави покладання господарсько-правової відповідальності. Юридичні підстави. Фактичні підстави. Наявність факту господарського правопорушення. Наявність негативних майнових чи інших наслідків. Причинно-наслідковий зв'язок. Вина.

Рекомендована література: [10,33,34,36]

Тема 10. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання, а також господарських прав та інтересів інших учасників відносин у сфері господарювання

Поняття захисту господарських прав та інтересів. Правова охорона господарських прав та законних інтересів. Шляхи (способи) захисту господарських прав та інтересів.

Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту суб'єктивного господарського права та інтересу. Види юрисдикційного захисту. Адміністративний захист господарських прав та інтересів. Захист господарських прав та інтересів органами нотаріату. Захист господарських

прав та інтересів судами. Система судоустрою України. Підвідомчість справ судам. Значення рішень Конституційного Суду України для захисту господарських прав та законних інтересів. Захист господарських прав та законних інтересів господарськими судами. Захист господарських прав та законних інтересів адміністративними судами. Захист господарських прав та законних інтересів загальними судами. Строк позовної давності. Основні інститути процесуального права та їх значення для захисту господарських прав. Захист господарських прав та інтересів третейськими судами. Правове становище Міжнародного комерційного арбітражного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

Поняття виконавчого провадження. Особливості виконавчого провадження, в якому стягувачами та боржниками є суб'єкти господарювання. Особливості виконавчого провадження у корпоративній сфері.

Поняття неюрисдикційного захисту господарських прав та інтересів. Самозахист господарських прав та інтересів. Претензія як засіб безпосереднього захисту порушених прав та законних інтересів. Оперативно-господарські санкції як засіб безпосереднього впливу на правопорушника.

Засоби захисту права власності. Основні речово-правові засоби захисту права власності. Допоміжні речово-правові засоби захисту права власності. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності. Спеціальні засоби захисту права власності. Захист речових прав осіб, які не є власниками.

Правовий режим інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання. Нормативна охорона інформації. Юридична охорона інформації. Технічна охорона інформації.

Поняття ділової репутації суб'єкта господарювання. Захист ділової репутації суб'єктів господарювання. Судова практика по захисту ділової репутації суб'єкта господарювання.

Рекомендована література: [10,13,33,34,37,41,42,50]

Тема 11. Правове регулювання банкрутства

Поняття неплатоспроможності та банкрутства. Сучасні тенденції розвитку законодавства про неспроможність в інших країнах.

Підстави порушення справи про банкрутство. Вимоги до документів, що подаються до господарського суду для порушення провадження у справ про банкрутство. Основні етапи банкрутства. Учасники провадження у справі про банкрутство. Сторони у справі про банкрутство.

Відновлення платоспроможності боржника (санація). Мораторій на задоволення вимог кредиторів. Мирова угода.

Поняття ліквідації та її основні етапи. Формування ліквідаційної маси. Черговість задоволення вимог кредиторів. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності. Завершення ліквідації банкрута.

Рекомендована література: [2,10,15,33,34,39]

Тема 12. Правові засади захисту економічної конкуренції, регулювання природних монополій та захисту від недобросовісної конкуренції

Поняття економічної конкуренції. Поняття монопольного становища на ринку. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання як засіб попередження монополізації ринку. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Антиконтурентні узгоджені дії. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Поняття природної монополії. Національні комісії регулювання природних монополій. Обмеження в здійсненні господарської діяльності

суб'єктів природних монополій. Відповідальність суб'єктів природних монополій.

Недобросовісна конкуренція. Види правопорушень, які кваліфікуються як недобросовісна конкуренція. Відповідальність за правопорушення, які кваліфікуються як недобросовісна конкуренція.

Правове становище та структура Антимонопольного комітету України. Завдання та права Антимонопольного комітету України. Правила розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Рекомендована література: [1,9, 10,32,33,34]

Тема 13. Правове регулювання кількісних та якісних параметрів господарської діяльності. Захист прав споживачів

Ціноутворення. Поняття та функції ціни. Види цін та порядок їх встановлення. Вільні ціни, державні ціни, комунальні ціни. Контрактні ціни. Роздрібні ціни та оптові (гуртові) ціни. Ціни з імпортною складовою та без імпоротної складової. Органи, які наглядають за дотриманням дисципліни цін. Відповідальність за порушення дисципліни цін.

Поняття стандартизації та сертифікації. Нормативні документи з стандартизації. Державні (національні) стандарти. Міжнародні стандарти та регіональні стандарти. Галузеві стандарти. Стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок. Технічні умови. Технічні регламенти. Стандарти підприємств. Кодекси ustalеної поведінки. Органи стандартизації. Поняття та мета сертифікації. Обов'язкова та добровільна сертифікація.

Сертифікація імпорту. Вимоги про стандартизацію та сертифікацію продукції з метою уникнення впливу факторів, небезпечних для життя і здоров'я населення. Сертифікація харчових продуктів.

Історія розвитку інституту захисту прав споживачів. Законодавство про захист прав споживачів. Значення інституту захисту прав споживачів. Права споживачів відповідно до законодавства України. Система органів з питань

захисту прав споживачів. Функції та повноваження органів з питань захисту прав споживачів. Громадські організації споживачів (об'єднання споживачів).

Рекомендована література: [10,33,34]

Модуль 3. Особливості правового регулювання окремих галузей та сфер господарської діяльності

Тема 14. Правове регулювання окремих галузей господарської діяльності

Поняття господарсько-торговельної діяльності. Об'єкти та суб'єкти господарсько-торговельної діяльності. Правове регулювання вільної господарсько-торговельної діяльності на організованому ринку. Поняття та ознаки біржі. Види бірж. Правила біржової торгівлі. Види біржових угод та операцій. Договірне оформлення прямих торговельних операцій. Торгівля через товарні склади. Агентська діяльність. Поняття державного замовлення. Договірне оформлення державних закупівель. Порядок формування державного замовлення на поставку (закупівлю) продукції, виконання робіт, надання послуг для задоволення державних потреб.

Поняття будівельної діяльності та її види. Ліцензування будівельної діяльності. Суб'єкти відносин у сфері будівельної діяльності. Договірне оформлення будівельної діяльності та інвестицій у будівництво. Створення об'єкта архітектури.

Поняття сільського господарства. Галузі сільського господарства. Організаційні форми сільськогосподарських підприємств. Фермерське господарство. Колективне сільськогосподарське підприємство. Особисте селянське господарство.

Транспортна діяльність. Поняття транспорту та транспортної системи. Види транспортної діяльності. Діяльність з перевезення вантажів. Договірне

оформлення транспортної діяльності. Відповідальність за шкоду, заподіяну при перевезенні вантажів. Порядок вирішення спорів щодо перевезень.

Поняття банківської операції та банківської діяльності. Банківська система України. Правове становище Національного банку України. Функції та повноваження Національного банку України. Органи управління Національного банку України. Поняття банку. Організаційно-правові форми банків. Класифікація банків. Поняття заходів впливу при вчиненні банківських правопорушень та підстави їх застосування.

Поняття державного регулювання ринку цінних паперів. Правове становище Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку. Ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Правове регулювання діяльності з надання інших фінансових послуг. Правове регулювання страхової діяльності. Правове регулювання діяльності ломбардів, кредитних спілок та інших фінансових установ.

Рекомендована література: [10,26,27,29,30,31,33,35]

Тема 15. Правове регулювання інвестицій та інновацій

Поняття інвестиції та інвестиційної діяльності. Поняття інновацій та інноваційної діяльності. Правове становище інвестора. Види інвестування. Договірне оформлення інвестиційної та інноваційної діяльності.

Поняття, види та форми іноземних інвестицій. Оцінка іноземних інвестицій. Гарантії іноземним інвесторам. Захист національного виробника.

Поняття спеціальної (вільної) економічної зони. Види вільних економічних зон. Режим оподаткування господарської діяльності інвесторів у спеціальних (вільних) економічних зонах. Правовий режим території пріоритетного розвитку. Технологічний парк. Науковий парк.

Інститут публічно-приватного партнерства. Поняття концесії. Засади концесійної діяльності. Об'єкти концесії. Концесійний договір.

Рекомендована література: [8,10,11,25,33,34]

Тема 16. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності та валютних операцій

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи ведення зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Правові режими імпорту товарів, що імпортуються з держав - членів Світової організації торгівлі. Технічні бар'єри в торгівлі при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій. Автоматичне та неавтоматичне ліцензування. Квотування. Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність. Порядок застосування спеціальних санкцій.

Зовнішньоекономічний договір. Право, що застосовується при укладанні зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Умови зовнішньоекономічного договору.

Поняття валютної політики та валютного регулювання. Органи валютного регулювання та їх повноваження. Валютна операція. Валютна цінність. Строки повернення валютної виручки. Ліцензії Національного банку України та контрольні функції банків. Валютний контроль. Відповідальність за порушення вимог законодавства про валютні операції.

Рекомендована література: [10,33,34,48,49]

Практичні завдання для фахового випробування

1. Підприємство, яке здійснює ліцензовані види діяльності, змінило найменування та місцезнаходження. Чи потрібно, на Вашу думку, підприємству у зв'язку з цим одержувати нові ліцензії, не зважаючи на те, що строк дії отриманих раніше ліцензій ще не закінчився?

2. У ході розгляду господарського спору позивач у засіданні пред'явив судді постанову Вищого господарського суду України, якою було вирішено близький за змістом спір між іншими суб'єктами господарювання. Суддя місцевого господарського суду використав зміст наданого документа в якості обґрунтування щодо вирішення спору, який він розглядав. Чи правильно, на Вашу думку, вчинив суддя?

3. Державний реєстратор відмовив у реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю, серед засновників якого, згідно з договором про створення товариства та статутом, самостійно виступала філія підприємства. Чи правомірно, на Вашу думку, вчинив державний реєстратор?

4. Після того, як акціонер приватного акціонерного товариства послідовно скупив акції всіх інших акціонерів і, таким чином, став єдиним акціонером товариства, він шляхом прийняття відповідного рішення зборами акціонерів вирішив реорганізувати акціонерне товариство в унітарне приватне підприємство. Однак державний реєстратор залишив документи, подані для внесення запису до Єдиного державного реєстру про рішення щодо припинення юридичної особи, без розгляду, мотивуючи це тим, що згідно з ч. 4 ст. 153 ЦК України акціонерне товариство може складатися з однієї особи у разі придбання акціонером усіх акцій товариства. Тому, як зазначив державний реєстратор, перетворення є недоцільним та необґрунтованим. Чи ґрунтується, на Вашу думку, позиція державного реєстратора на чинному законодавстві?

5. У процесі виконавчого провадження державний виконавець наклав арешт на акції, належні акціонеру – фізичній особі. Копії постанови про

арешт акцій державний виконавець надав зберігачу та акціонерному товариству. Під час реєстрації учасників чергових зборів акціонерів реєстраційна комісія відмовила в реєстрації до участі у зборах власнику арештованих акцій, посилаючись на впровадження стосовно належних йому акцій арешту. Чи правомірно, на Вашу думку, вчинила реєстраційна комісія?

6. На установчих зборах корпорації серед представників підприємств – засновників виникла суперечка про необхідність передбачити в установчому документі корпорації створення статутного капіталу. Як, на Вашу думку, повинне бути вирішене це питання виходячи із змісту законодавства, що регулює правове становище об'єднань підприємств?

7. Підприємство уклало з іншим підприємством договір купівлі-продажу адміністративного будинку, який був нотаріально посвідчений та зареєстрований приватним нотаріусом. Однак підприємство покупець, незважаючи на те, що воно виконало всі умови договору, включаючи обов'язки з оплати, не змогло фактично вступити у володіння будинком, оскільки він не був звільнений продавцем. У вимозі про звільнення будинку підприємство-покупець вказало, що воно є власником будинку (оскільки згідно з положеннями ч. 3 ст. 334 ЦК України право власності на майно за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню, виникає у набувача з моменту такого посвідчення), і на цій підставі вимагає звільнити його.

Підприємство-продавець, в свою чергу, відповіло, що згідно з умовами договору купівлі-продажу воно зобов'язане звільнити будинок протягом 14 днів з дня переходу до підприємства-покупця права власності на нього. А згідно з ч. 4 ст. 334 ЦК України передбачається, що якщо договір про відчуження майна підлягає державній реєстрації, право власності у набувача виникає з моменту такої реєстрації. Обов'язковість нотаріального засвідчення та державної реєстрації договору купівлі-продажу нерухомого майна встановлена у ст. 657 ЦК України. Продавець вказав, що оскільки необхідна реєстраційна дія не була проведена бюро технічної інвентаризації,

договірний обов'язок звільнити будинок для підприємства-продавця не виник.

8. Після одержання кредиту виявилось, що один примірник кредитного договору містить умову про те, що відсотки сплачуються щомісячно (екземпляр банку), а інший примірник (примірник позичальника) – що відсотки сплачуються щоквартально. Така ситуація виникла тому, що кожна сторона самостійно заповнила пустий рядок у своєму примірнику договору. При цьому у обох примірниках договору було застереження про те, що якщо між текстами примірників виникають розбіжності, то слід керуватися примірником договору, який є у банку. Позичальник після одержання кредиту взагалі не сплачував відсотки, мотивуючи це тим, що договір кредиту є неукладеним. Банк звернувся до суду за розірванням договору кредиту і за стягненням з позичальника заборгованості за кредитом, відсотками та пені у розмірі, передбаченому договором. Позичальник у відзиві на позов вказав, що договірні відносини взагалі не виникли, тому для застосування його положень немає підстав. Як, на Вашу думку, повинен вирішити цей спір суд?

9. Підприємство-постачальник внаслідок повені не змогло виконати поставку, передбачену договором. Чи може підприємство бути звільненим від відповідальності за порушення договірного зобов'язання з підстави дії обставин непереборної сили, якщо договором не передбачено можливості звільнення від відповідальності за наявності таких обставин?

10. Керівник підприємства уклав договір купівлі-продажу із перевищенням наданої йому компетенції. Після його звільнення новий керівник вирішив повернути продане майно підприємству у судовому порядку. На Вашу думку, яким повинен бути зміст майбутнього позову: про визнання недійсним договору купівлі-продажу та повернення покупцем одержаного на виконання цього договору майна в натурі (ч. 1 ст. 216 ЦК

України) чи про витребування майна з чужого незаконного володіння (ст. 388 ЦК України)?

11. У ч. 1 ст. 63 ГК України вказано, що залежно від форм власності, передбачених законом, в Україні (поряд із державним, комунальним та іншими видами підприємств) на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи) може діяти приватне підприємство. Виходячи з цього, декілька фізичних осіб вирішили створити підприємство в організаційній формі саме приватного підприємства. У статуті майбутнього підприємства планувалося передбачити право ведення ним підприємницької діяльності. Вищим органом повинні були стати збори учасників, існування статутного капіталу не передбачалося, а прибуток повинен був розподілятися між учасниками в рівних частках. Однак юрист, залучений до підготовки статуту та інших документів, необхідних для заснування підприємства, вказав, що засновникам необхідно обрати для нього іншу організаційну форму, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 84 ЦК України товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (підприємницькі товариства), можуть бути створені лише як господарські товариства (повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерне товариство) або виробничі кооперативи. Чия правова позиція, на Вашу думку, відповідає законодавству?

12. АМК України застосував до підприємства санкцію за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме на підприємство було покладено штраф, передбачений у ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за зловживання монопольним (домінуючим) становищем. Підприємство звернулося до адміністративного суду із позовом про визнання такого рішення АМК України протиправним та його скасування. В якості обґрунтування підприємство вказало, що воно працює у

сфері природної монополії (централізоване водопостачання та водовідведення), де конкуренція як така відсутня, а тому слід керуватися положеннями Закону України «Про природні монополії», в якому такий склад правопорушення, як зловживання монопольним (домінуючим) становищем взагалі відсутній. Крім цього, зазначив позивач, АМК України не наділений компетенцією на застосування санкцій до суб'єктів природних монополій.

Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти суд?

13. Районна державна податкова інспекція, здійснюючи планову перевірку підприємства, встановила, що в договорах поставки ціна продукції, яку підприємство постачало своїм покупцям, зазначена в еквіваленті іноземної валюти. В поясненнях на акт перевірки підприємство вказало, що воно імпортує продукцію, яку потім продає на внутрішньому ринку України. З метою уникнення втрат при зміні курсу іноземної валюти ціна в гривнях визначається в еквіваленті до іноземної валюти, однак платежі за поставлену продукцію провадяться в національній валюті.

Посилаючись на постанову КМУ від 18 грудня 1998 р. № 1998 «Про вдосконалення порядку формування цін», а також на лист Міністерства економіки України від 13 червня 2000 р. № 27-22/287 «Про формування цін в еквіваленті іноземної валюти» (де вказано, що під час розрахунків між резидентами України у національній валюті України визначення ціни через еквівалент будь-якої іноземної валюти є порушенням і тягне застосування санкцій відповідно до ст. 14 Закону України «Про ціни і ціноутворення»), податкова інспекція надіслала податкове повідомлення-рішення про сплату всієї виручки, одержаної внаслідок порушення дисципліни цін, в дохід державного бюджету та стягнення в дохід позабюджетного фонду місцевої ради штрафу в двократному розмірі отриманої суми виручки.

Підприємство звернулося в адміністративний суд про визнання цього податкового повідомлення-рішення протиправним та його скасування.

Проаналізуйте правові позиції сторін.

14. Підприємство господарським способом спорудило склад, необхідний йому для зберігання виготовленої продукції. На керівника підприємства Державною архітектурно-будівельною інспекцією було накладене адміністративне стягнення у вигляді штрафу на підставі ст. 164 КУпАП «Порушення порядку провадження господарської діяльності», оскільки підприємство, яке він очолює, діяло без одержання ліцензії на право ведення господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури. Рішення мотивувалося тим, що у п. 1.4 «Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури», що затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 27 січня 2009 р. № 47, передбачено, що вимоги про отримання ліцензії поширюються на всіх суб'єктів господарської діяльності незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які виконують роботи, пов'язані зі створенням об'єктів архітектури, відповідно до «Переліку робіт провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури» (цей перелік є додатком до ліцензійних умов). Органом контролю було встановлено, що при спорудженні складу підприємство здійснювало будівельні та монтажні роботи, що потребують ліцензування.

У поясненні на протокол про вчинення правопорушення керівник підприємства вказав, що рішення про застосування штрафу є незаконним, оскільки, на його думку, здійснення будівельних робіт для власних потреб та власними силами підприємства, тобто господарським способом, не потребує ліцензування. Адже в цій ситуації взагалі не має місця господарська діяльність, оскільки її невід'ємною рисою спрямованість на ринок (як вказано у ст. 3 ГК України). Тобто ліцензуванню підлягають лише ті будівельні роботи, які реалізуються іншим особам та мають цінову

визначеність, однак самі ці ознаки відсутні у випадку виконання будівельних робіт господарським способом.

Оцініть правові позиції сторін суперечки.

15. Для надання кредиту банк висунув потенційному позичальнику (товариству з обмеженою відповідальністю) вимогу надати йому протокол засідання вищого органу (загальних зборів учасників) з рішенням про укладання кредитного договору та про надання директору повноважень підписати кредитний договір. Позичальник виконав цю вимогу та надав оригінал відповідного протоколу, підписаний представниками учасників товариства з обмеженою відповідальністю та скріплений печаткою позичальника. Після ознайомлення з документом юридичний відділ банку висунув додаткову вимогу – щоб підписи представників учасників, які діяли на підставі довіреностей, були засвідчені печатками тих підприємств, яких вони представляють, оскільки правочини юридичних осіб, відповідно до вимог ч. 2 ст. 207 ЦК України, повинні бути скріплені їх печатками. Аргументи потенційного позичальника про те, що повноваження представників підтверджені довіреностями, оформленими належним чином, а також про те, що самі учасники є іноземними підприємствами, впливу не справили. Процедура кредитування була зупинена.

Оцініть правові позиції сторін суперечки.

16. Українське підприємство поставило постійному представництву іноземного підприємства в Україні товар на умовах EXW. Згідно з цими умовами, зафіксованими у п. 22 «Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної Торгової Палати (редакція 2000 року)» продавець вважається таким, що виконав свої зобов'язання щодо поставки в момент, коли він надав товар у розпорядження покупця на площах свого підприємства чи в іншому названому місці (наприклад, на заводі, фабриці, складі і т. ін.), без здійснення митного очищення товару для експорту та завантаження його на будь-який приймаючий транспортний засіб.

Як Ви вважаєте, чи є зазначена господарська операція експортною та чи потрібно оформлювати вивізну вантажну митну декларацію на товар?

17. Державний службовець до поступлення на державну службу зареєструвався як суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа та вів підприємницьку діяльність. Перебуваючи на державній службі, цей службовець залишився в статусі приватного підприємця (його державна реєстрація не була скасована), однак фактично підприємницьких дій не вчинював. Коли цей факт виявився, було проведено розслідування, і за рішенням суду службовця було притягнуто до адміністративної відповідальності (а саме відповідно до ст. 172-4 КУпАП стягнуто штраф у розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів). Чи правомірно, на Вашу думку, застосовано санкції?

18. Підприємство звернулося з позовом до адміністративного суду про скасування рішення стосовно нарахування державною податковою інспекцією (ДПІ) адміністративно-господарських санкцій за порушення касової дисципліни. Зокрема, ДПІ було проведено перевірку підприємства – позивача, в ході якої було встановлено перевищення ліміту залишку готівки у касі. Виходячи з вищевикладеного, з точки зору ДПІ підприємство порушило вимоги п. 5.11 «Положення про ведення касових операцій», що було затверджене постановою Правління НБУ від 15 грудня 2004 р. № 637. ДПІ застосувала штрафні санкції до порушника згідно з Указом Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» від 12 червня 1995 р. № 436/95 у двократному розмірі від сум виявленої понадлімітної готівки за кожний день. Підприємство – позивач вважає, що органи ДПІ мають право застосовувати фінансові штрафні санкції як вид адміністративно-господарських санкцій у випадках, порядку і розмірах, встановлених законами України, а не Указом Президента.

Чи правомірно, на Вашу думку, органи ДПІ застосували штрафні санкції?

19. Податкова інспекція звернулася до господарського суду з позовом про визнання недійсним договору комісії між підприємствами. За цим договором комітент передав комісіонеру для реалізації природний газ. Податківці виходили з того, що комітент передав комісіонеру газ на реалізацію протиправно, не маючи ліцензії на поставку газу. В той же час, згідно з п. 19 ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» постачання природного газу за регульованим, за нерегульованим тарифом підлягає ліцензуванню, правила ліцензування встановлені постановами Національної комісії регулювання електроенергетики України. Згідно з ч. 1 ст. 227 ЦК України правочин юридичної особи, вчинений нею без відповідного дозволу (ліцензії), може бути визнаний судом недійсним. Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти суд?

20. Підприємство-постачальник в порушення договірних зобов'язань не завершило поставку продукції у встановлений строк, хоча передоплату за продукцію одержало в повній сумі. Від завершення поставки підприємство-постачальник відмовилося і мотивувало відмову тим, що покупець має зустрічний борг перед постачальником за поставку продукції за іншим договором, а тому підприємство-постачальник, хоча це і не було встановлене договором поставки, використовує відстрочення відвантаження продукції як один із видів оперативно-господарських санкцій, передбачених ст. 236 ГК України. Чи ґрунтуються, на Вашу думку, твердження підприємства-постачальника на положеннях чинного законодавства України?

21. Державний реєстратор залишив без розгляду документи, подані для державної реєстрації припинення підприємства шляхом ліквідації власником, з посиланням на ч. 1 та ч. 5 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Зокрема, у

письмовому повідомленні державний реєстратор вказав, що вартості майна підприємства було недостатньо для задоволення вимог кредиторів, і воно повинне було ліквідуватися в порядку, передбаченому Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Підприємство подало позов до адміністративного суду про зобов'язання державного реєстратора внести відповідний запис до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України. У позові було вказано, що майна підприємства дійсно було недостатньо для задоволення вимог кредиторів, однак всі борги за грошовими зобов'язаннями та зобов'язаннями щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) боржника було погашено за рахунок засновників підприємства (відповідно до положень ч. 6 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», в якій передбачено солідарну відповідальність власника майна боржника та посадових осіб, які допустили порушення вимог ч. 1 ст. 51 вказаного Закону), перед кредиторами боржника.

Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти суд?

22. За недобросовісну конкуренцію у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, АМК України наклав на туристичну фірму стягнення у вигляді штрафу. Фактичною підставою для застосування санкції послугувало оприлюднення компанією неправдивої реклами про те, що вона організовує найкращий дитячий відпочинок за кордоном, хоча умови та ціна відпочинку були звичайними. Туристична фірма у поясненнях вказала, що у Законі України «Про недобросовісну конкуренцію» (ст. 7) в якості правопорушення передбачається лише порівняльна реклама, а такий склад правопорушення, як неправдива реклама, відсутній. Крім цього, штрафи за недобросовісну конкуренцію повинні накладатися у випадку, якщо має місце заява особи, чий права порушені недобросовісною конкуренцією (ст. 28 Закону України «Про недобросовісну конкуренцію»), а не за власною ініціативою АМК України,

як це мало місце у цьому конкретному випадку. Проаналізуйте обґрунтованість правової позиції туристичної компанії.

23. Після того, як позичальник не повернув позику, забезпечену заставою акцій, кредитор-заставодержатель та позичальник-заставадавець уклали договір, яким врегулювали процедуру передачі заставлених акцій у власність заставодержателя в рахунок погашення забезпеченого заставою боргу. Однак зберігач відмовив клієнту - заставадавцю у виконанні розпорядження на переказ акцій з його рахунку у цінних паперах на тій підставі, що договір, на виконання якого зберігачу було подане розпорядження на переказ, був укладений з набувачем акцій (заставодержателем) без посередництва торговця цінними паперами. Свою позицію зберігач мотивував тим, що передача заставлених акцій з метою погашення боргу у ст. 17 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» не вказана серед тих операцій, що не вважаються професійною діяльністю з торгівлі цінними паперами, а також не включена до переліку операцій, що можуть здійснюватися без участі торговця цінними паперами. Відповідно, клієнт, з точки зору зберігача, порушив при відчуженні акцій вимоги чинного законодавства, і це правопорушення унеможливило переказ цих цінних паперів їх отримувачу.

Оцініть обґрунтованість правової позиції зберігача.

24. В забезпечення виконання зобов'язань по поверненню споживчого кредиту позичальник – фізична особа надав банку у заставу валютні цінності (готівкову іноземну валюту). При інспекційній перевірці працівники територіального управління НБУ зафіксували у зв'язку з цим в якості правопорушення те, що ні банк, ні заставадавець не одержали індивідуальної ліцензії НБУ на використання іноземної валюти на території України як застави. В поясненні на акт перевірки банк вказав, що одержання індивідуальної ліцензії для використання іноземної валюти як застави у цій ситуації не є обов'язковим, оскільки банк мав генеральну ліцензію на

здійснення операцій з валютними цінностями, що і звільнило обидві сторони від необхідності одержувати ще й індивідуальну ліцензію. Прокоментуйте ситуацію з точки зору вимог валютного законодавства України.

25. Підприємство-1 звернулося з позовом до господарського суду про стягнення з Підприємства-2 пені за несвоєчасну поставку товарів у передбаченому договором поставки розмірі – 2 % від загальної вартості товарів за кожен день прострочення поставки протягом 2-х років прострочення. У відзиві на позов Підприємство-2 не заперечувало проти факту прострочення поставки, але заперечувало проти розміру пені, посилаючись на Закон України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань», відповідно до якого максимальний розмір пені має складати подвійну облікову ставку Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня. Проаналізуйте ситуацію на предмет обґрунтованості правових позицій сторін спору.

26. Банк і позичальник уклали договір застави цінних паперів (акцій), яким забезпечили виконання зобов'язань за кредитним договором. Оскільки акції були випущені в бездокументарній формі, обліковувались на рахунку у банку-зберігачеві, сторони укладаючи договір застави, виходили з того, що їм слід керуватися не правилами застави речей, а правилами застави майнових прав (Розділ 5 Закону України «Про заставу»). Чи правильно, на вашу думку, сторони договору застави застосували чинне законодавство?

27. При розгляді спору відповідач до винесення рішення зробив заяву про сплив трьохрічного строку позовної давності для звернення до суду з вимогою про здійснення платежу, строк якого точно визначено договором. Позивач заперечив проти спливу строку позовної давності і послався на ч. 1 ст. 261 Цивільного кодексу України, де зазначено, що перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила. На доказ позивач пред'явив лист відповідача, в якому той відмовлявся від погашення

спірної заборгованості, і цей лист був датований за декілька місяців перед зверненням позивача до суду. Як, на Вашу думку, повинен вирішити питання застосування строків позовної давності у цій ситуації суд?

28. Підприємство «А» (вантажовідправник за договором) уклало договір перевезення вантажу з транспортним підприємством «Б» (залізниця, перевізник за договором), за яким «А» зобов'язане передати для перевезення вантаж і оплатити вартість перевезення, а «Б» зобов'язане прийняти вантаж до перевезення та доставити його до пункту призначення. В договорі перевезення вантажу було обумовлено також і перевезення представника вантажовідправника для того, щоб він після прибуття вантажу міг взяти участь в передачі-прийнятті товару з представником вантажоодержувача.

Після прибуття до пункту призначення і відкриття контейнера комісією з приймання вантажу була виявлена недостача товару за супровідними документами (накладною). Контейнер, в якому перевозився вантаж, в порушення правил перевезення, не пломбувався. За результатами огляду контейнера представник вантажовідправника склав акт, в якому були зафіксовані обсяги недостачі та дефекти контейнера, де перевозився вантаж. Після оформлення акту вантажовідправник та вантажоодержувач організували приймання товару з контейнера та перемістили його на транспортний засіб вантажоодержувача.

Пізніше вантажовідправник звернувся до господарського суду з позовом до перевізника про стягнення збитків, що понесені у зв'язку із недостачею вантажу, посилаючись на вину перевізника щодо незабезпечення схоронності вантажу під час його перевезення. Під час судового розгляду позову перевізник не визнав позовні вимоги на тій підставі, що представник вантажовідправника супроводжував вантаж як провідник, а це знімає відповідальність з перевізника за схоронність вантажу (оскільки відповідно до п. 111 Статуту залізниць України залізниця звільняється від відповідальності за втрату, недостачу, псування або пошкодження вантажу у

разі, коли вантаж перевозився у супроводі провідника відправника чи одержувача).

Дайте оцінку доказам сторін у справі.

29. Після того, як позичальник відмовився укласти з банком додатковий договір до кредитного договору про підвищення відсоткової ставки, банк письмово повідомив його про одностороннє розірвання договору та представив вимогу достроково повернути кредит і сплатити відповідні відсотки. При цьому банк послався на ст. 651 ЦК України, де вказується, що зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом (а в кредитному договорі відповідне право банку було зафіксоване).

Позичальник на це не погодився, вказавши, що згідно ч. 3 ст. 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» фінансовим установам забороняється вимагати дострокового погашення несплаченої частини боргу за кредитом та розривати в односторонньому порядку укладені кредитні договори у разі незгоди позичальника із пропозицією фінансової установи збільшити процентну ставку або інший платіж, передбачений кредитним договором або графіком погашення боргу.

Банк звернувся до суду з позовом про дострокове розірвання кредитного договору та стягнення заборгованості, вказавши, що правила ч. 3 ст. 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» носять загальний характер, а тому до банків, які керуються спеціальним банківським законодавством, застосовуватися не можуть. Зокрема, у Законі України «Про банки і банківську діяльність» такого виду обмеження не передбачене.

Оцініть правові позиції сторін.

30. Іноземна компанія звернулася до української юридичної фірми за консультацією щодо можливості відкриття в Україні філії, яка б здійснювала

основну виробничу діяльність компанії на території України. Їм було роз'яснено, що відкриття відокремлених підрозділів іноземних суб'єктів господарювання у формі філії законодавством України не передбачене, а лише є можливість відкриття представництв іноземного суб'єкта господарювання, які, згідно із абз. 45 ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», лише представляють інтереси іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні, однак не мають права здійснювати виробничі функції засновника. Чи правильною, на Вашу думку, є ця консультація?

Теоретичні питання для екзаменаційних білетів:

1. Поняття та види господарської діяльності.
2. Обмеження господарської діяльності.
3. Поняття підприємництва. Заборони стосовно ведення підприємницької діяльності.
4. Умови ведення підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємництва.
5. Підстави припинення підприємницької діяльності.
6. Некомерційна господарська діяльність: поняття, суб'єкти, особливості правового режиму.
7. Державне господарське регулювання. Державний господарський нагляд (контроль).
8. Форми реалізації державної економічної політики.
9. Поняття і види господарських відносин.
10. Предмет та метод господарського права.
11. Система джерел господарського права.
12. Класифікація нормативно-правових актів господарського законодавства.
13. Поняття та види суб'єктів господарювання.
14. Утворення суб'єктів господарювання.
15. Ознаки суб'єктів господарювання - юридичних осіб (господарських організацій).
16. Сутність реорганізації суб'єкта господарювання та її види.
17. Підстави та етапи процедури ліквідації суб'єкта господарювання.
18. Особливості правового становища фізичних осіб - підприємців.
19. Поняття підприємства. Види та організаційні форми підприємств.
20. Поняття та юридичний статус акціонерного товариства. Види акціонерних товариств.
21. Поняття акції та її правовий режим.

22. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю.
23. Види об'єднань підприємств.
24. Поняття права власності. Форми права власності.
25. Право державної власності. Право комунальної власності.
26. Право приватної власності суб'єктів господарювання.
27. Режими господарського відання майном та оперативного управління майном.
28. Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань.
29. Поняття господарського договору. Особливості господарського договору.
30. Вимоги до змісту господарського договору.
31. Характеристика господарських договорів з відчуження майна.
32. Характеристика господарських договорів з надання послуг.
33. Характеристика господарських договорів з виконання робіт.
34. Господарське правопорушення. Класифікація господарських правопорушень.
35. Поняття господарсько-правової відповідальності та її функції.
36. Види господарських санкцій.
37. Підстави застосування господарсько-правової відповідальності.
38. Штрафні санкції у вигляді грошової суми.
39. Поняття та види юрисдикційного захисту господарських прав та інтересів.
40. Характеристика неюрисдикційного захисту господарських прав та інтересів.
41. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.
42. Механізми відновлення платоспроможності боржника під час банкрутства.

43. Поняття ліквідації банкрута та її основні етапи.
44. Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
45. Поняття недобросовісної конкуренції. Класифікація правопорушень, що належать до недобросовісної конкуренції.
46. Види цін та порядок їх встановлення.
47. Поняття стандартизації та сертифікації. Види стандартів.
48. Торговельна діяльність: суб'єкти, об'єкти та форми.
49. Суб'єкти відносин у сфері будівельної діяльності.
50. Організаційні форми сільськогосподарських підприємств.
51. Договірне оформлення транспортної діяльності.
52. Поняття банку та види банків.
53. Професійна діяльність на фондовому ринку: поняття та види.
54. Характеристика функцій та змісту основних документів процедури страхування.
55. Порівняльна характеристика інвестиційної та інноваційної діяльності.
56. Поняття, види та форми іноземних інвестицій.
57. Концесія: поняття, суб'єкти та об'єкти.
58. Поняття зовнішньоекономічної діяльності, її ознаки та принципи ведення.
59. Вимоги до форми та змісту (умов) зовнішньоекономічного договору (контракту).
- 60.** Правове регулювання строків та інших умов повернення валютної виручки.

Основна література

1. Анохіна І. Предмет регулювання діяльності суб'єктів природних монополій // Підприємництво, господарство і право - №7 від 2004 р. – С. 52-56.
2. Барбашова Н. Проблеми мирової угоди у процедурі банкрутства // Підприємництво, господарство і право - №7 від 2006 р. – С. 92-95.
3. Бекірова Е. Процедура ліцензування певних видів господарської діяльності // Підприємництво, господарство і право - №6 від 2005 р. – С. 85-89.
4. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія/ О.А. Беяневич. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 592 с.
5. Бігняк О. Поняття ризику в підприємницькій діяльності // Підприємництво, господарство і право - №8 від 2005 р. – С. 58-62.
6. Бігняк О. Цілі підприємницької діяльності: правові аспекти // Підприємництво, господарство і право - №6 від 2005 р. – С. 101-105
7. Бігняк О. Свобода підприємництва та її обмеження // Підприємництво, господарство і право - №5 від 2006 р. – С. 53-57
8. Бутузов В.М. Правові основи інвестиційної діяльності: Навчальний посібник/ В. М. Бутузов, Марущак А.І. - К.: КНТ, 2007. - 256 с.
9. Валітов С.С. Конкурентне право України: Навчальний посібник/ С. С. Валітов. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 432 с.
10. Вінник О.М. Господарське право: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ О. М. Вінник. - 2-ге видання, змінене і доповнене. - К.: Правова єдність, 2009. - 766 с.
11. Вінник О.М. Інвестиційне право: Навчальний посібник/ О. М. Вінник. - К.: Юридична думка, 2005. - 568 с.
12. Вінник О.М. Науково-практичний коментар закону України «Про акціонерні товариства»/ О. М. Вінник. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 312 с. -

(Законодавство).

13. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар./ За ред. Коссака В.М. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 672 с.

14. Джуринський В.О. Правове становище господарських об'єднань в Україні: Монографія/ В. О. Джуринський; НДІ приватного права і підприємництва. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 224 с.

15. Джунь В. Функціональне призначення інституту неспроможності та концептуальні завдання його реформи в Україні // Підприємство, господарство і право - №1 від 2003 р. – С. 10-13.

16. Добровольська В. Окремі засоби державного регулювання підприємництва та їх правова регламентація // Підприємство, господарство і право - №4 від 2006 р. – С. 82-86.

17. Договірне право України: Загальна частина: Навчальний посібник/ За ред. О.В. Дзери. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 896 с.

18. Договірне право України: Особлива частина: Навчальний посібник/ За ред. О.В. Дзери. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 1200 с

19. Кравець І.М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень: Монографія/ І. М. Кравець. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 240 с.

20. Кравцова Т.М. Державне регулювання господарської діяльності: адміністративно-правові аспекти: Монографія/ Т. М. Кравцова. - Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2006. - 184 с.

21. Кравець І. Промислово-фінансові групи: правовий аналіз українського та зарубіжного досвіду // Підприємство, господарство і право - №8 від 2005 р. – С. 62-66.

22. Крупка Ю.М. Ліцензування господарської діяльності в Україні: коментар законодавства, судова практика: Збірник нормативних актів/ Ю. М. Крупка. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 304 с. - (Законодавство).

23. Крупка Ю.М. Правове регулювання некомерційної господарської

діяльності: Навчальний посібник/ Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. - К.: Атіка, 2008. - 184 с.

24. Лукач І.В. Правове становище холдингових компаній: Монографія/ І. В. Лукач. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 240 с.

25. Малыга В., Олейников О. Влияние государственной регистрации иностранных инвестиций на формирование их правового режима //Підприємництво, господарство і право - №5 від 2006 р. – С. 26-31.

26. Мачуський В.В. Страхове право: Навчальний посібник/ В. В. Мачуський. - К.: КНЕУ, 2009. - 467 с.

27. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник/ С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. - К.: Знання, 2010. - 532 с.

28. Мілаш В. Істотні умови договору і диспозитивність їх правового регулювання //Підприємництво, господарство і право - №7 від 2004 р. – С. 36-40.

29. Обіг цінних паперів в Україні: Науково-практичний коментар Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», практика розгляду судами спорів, пов'язаних з обігом цінних паперів/ упоряд.: Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 376 с. - (Законодавство).

30. Поважний О.С. Цінні папери і фондовий ринок: Навчальний посібник/ О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна; Донецький державний ун-т управління. - Львів: Магнолія 2006, 2010. - 361 с.. - (Вища освіта в Україні).

31. Раровська В.В. Біржова діяльність: Навчальний посібник/ В. В. Раровська, Л. А. Останкова, С. Е. Акопов. - К.: ЦУЛ, 2009. - 144 с.

32. Саніахметова Н., Мельник С. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем суб'єкта господарювання на ринку: поняття та види //Підприємництво, господарство і право - №1 від 2003 р. – С. 3-5.

33. Січевлюк В.А. Господарське право України: Навчальний посібник/ В.А. Січевлюк. - К.: УІРФР, 2010. - 474 с.

34. Теньков О.П. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: Від 16 січня 2003 р./ С.О. Теньков; За ред. О.П. Коцюби. - К.: А.С.К., 2007. - 720 с. - (Нормативні документи та коментарі).

35. Торгівля цінними паперами: Підручник/ За ред. доктора екон. наук., професора В.І Грушко. - К.: Університет економіки та права «КРОК», 2011. - 392 с.

36. Шевченко Н. Адміністративно-господарські штрафи як вид адміністративно-господарських санкцій //Підприємництво, господарство і право - №4 від 2006 р. – С. 74-78.

37. Шевченко Н. Способы защиты прав субъектов хозяйствования //Підприємництво, господарство і право - № 8 від 2005 р. – С. 51-54

38. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: Монографія/ В. С. Щербина. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 264 с.

Додаткові джерела

39. Балаклицький І.І. Судова практика у справах господарського судочинства. Справи про банкрутство. Справи пов'язані із захистом права інтелектуальної власності (2004-2006 рр.) /За заг. ред. І.І. Балаклицького, - К.: Юрисконсульт, - КНТ. – 2007. – 524 с.

40. Беяневич О.А. Господарський договір та способи його укладання /навч. пос. – К.: Наукова думка. – 2002. – 279 с.

41. Винокурова Л.Ф. Практика разрешения споров //Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко; Науч.-практ. Издание. – К.: Издательский Дом «Ин Юре», - 2000. – С. 22-54.

42. Господарські суди в Україні: правові засади організації та здійснення правосуддя/ За ред.Д.М.Притики. -Київ: Видавничий Дім «Ин Юре», 2002.

43. Задихайло Д.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник /За ред. Д.В. Задихайла. – Х.: Еспада. – 2003. – 688 с.
44. Кучеренко І.М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. – 328 с.
45. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. – К.: Істина, 2008. – 720 с.
46. Мамутов В.К. Экономика и право: Сб. науч. тр. – К.: Юринком Інтер, 2003. – 544 с.
47. Мережко А.А. Транснациональное торговое право. – К.: Таксон, 2002. – 464 с. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 288 с.
49. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики: Монографія. – К.: Юстініан. – 2007. – 420 с.
50. Притика Д.М. Господарське судочинство в Україні: правові засади та судова практика /За ред. Притики Д.М. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін-Юре», 2004. – 772 с.